

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3503/2021. (XI. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben – figyelembe véve a hiánypótlási felhívásra adott választát is – a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú, perújítási ügyben hozott végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és annak a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.P.XXII.31.222/2019/14. számú végzésére kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott iratok szerint a következők szerint foglalható össze.
- [3] A másodfokú bíróság 2018-ban hozott döntésével – az elsőfokú ítéletet megváltoztatva – az indítványozó édesapája volt élettársát, az édesanyját jogosította fel 2006-ban született közös gyermekük tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az indítványozó tekintetében a bíróság rendelkezett a gyermekkel való kapcsolattartásról, amelynek idejét, időtartamát és módját arra figyelemmel határozta meg, hogy az édesanya és a gyermek külföldön élnek (lásd: Fővárosi Törvényszék 2018. november 21-én kelt 54.Pf.632.769/2018/28. számú másodfokú ítélete és a Kúria 2019. október 8-án kelt Pfv.II.20.463/2019/8. számú felülvizsgálati ítélete).
- [4] Az indítványozó kifogásolta az ügyben kirendelt szakértő eljárását, és ellene a per során etikai eljárást kezdeményezett. A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (a továbbiakban: MISZK) Etikai Bizottsága 2019. szeptember 2-án kelt elsőfokú határozatával a szakértőt figyelmeztetésben részesítette, amely döntést az Etikai Bizottság 2020. március 5-én kelt másodfokú határozatával helybenhagyta. A döntés szerint az etikai szabályszegés abban nyilvánult meg, hogy a gyermek vizsgálatában felhasznált iratokról, valamint a gyermek vizsgálatának időpontjáról a szakértő nem értesítette az édesapát. Az indítványozónak részben az Etikai Bizottság elsőfokú döntésére, részben más indokokra (például: a szakértővel és a felperessel szemben folyamatban lévő büntetőeljárásra) hivatkozással benyújtott perújítási kérelmét a Budai Központi Kerületi Bíróság 5.P.XXII.31.222/2019/14. számú végzésével elutasította. Indokolása szerint az alapeljárásban a bíróságok „a per egyéb adataival összevetve mérlegelték a szakértői véleményt”, továbbá a „perújító alperesre kedvezőbb határozat meghozatalát nem eredményezhette volna az etikai eljárásban meghozott, szakértőt marasztaló határozat, mert a bíróság a bizonyítékok mérlegelése során a szakértői véleményt aggálytalannak találta és ítélezése alapjául elfogadta, annak ismeretében is, hogy alperes a peres eljárásban ugyanazon kifogásokat adta elő, melyre az etikai eljárást alapította”. A bíróság ennek alapján arra a konklúzióra jutott, hogy a perújító alperes az eljáró bíróságok által lefolytatott bizonyítást és a bizonyítás eredményének mérlegelését támadja, ami viszont nem alapozza meg a perújítás megengedhetőségét. A Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzésével az eljárási illeték tekintetében pontosította az elsőfokú végzést, de azt egyebekben – megjegyezve, hogy annak jogi indokolásával teljes mértékben egyetértett – helybenhagyta.
- [5] Az indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Kérelmében elsősorban arra hivatkozik, hogy az alapperben – melynek körülményeit részletezi is – a bizonyítási eljárás „ingatag és hiányos” volt. Megítélése szerint pedig „sérült a tisztességes eljáráshoz való alapjog akkor, amikor a bíróságok a gyermekek érdekének érvényesülését nem tették lehetővé azáltal, hogy felülvizsgálják az alapeljárások döntéseit meggyőződésének megszilárdítása érdekében – különös figyelemmel a jogellenes külföldre vitel tényére – és arra, hogy az alapeljárásban a bíróság nem folytatta le a lehető legszélesebb körű bizonyítást, illetve a bizonyítékok előterjesztésének a lehetőségét az egyik fél számára objektíve lehetetlenné tette”. A bíróságok továbbá

– megsértve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését – indokolási kötelezettségüknek hiányosan és nem minden részletre kiterjedően tettek eleget abban a tekintetben, hogy a szakértő vonatkozásában megállapított etikai vétség miatt nem alapozhatta meg a perújítást. Különösen sérelmezi az indítványozó, hogy a másodfokú bíróság – a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 254. § (3) bekezdésének alkalmazásával – az elsőfokú döntéssel való egyetértése kifejezésén túl nem fogalmazott meg önálló indokolást. A bíróságok továbbá – hangzik az érvelés – „a felperest mint anyát támogató koncepció mentén hoztak döntést”, amellyel megsértették az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdését is.

- [6] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 2.1. A Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzését az indítványozó 2021. február 22-én vette kézhez, a panaszt pedig 2021. április 13-án – tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőt betartva – nyújtotta be. A perújítás tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]}, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és a perújítási kérelem előterjesztőjeként – az alapügy alpereseként – érintettnek minősül.
- [8] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó perújítási kérelmét a bíróság elutasította); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést (a Fővárosi Törvényszék 50.Pkf.634.098/2020/3. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntés miatt ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével (a perújítás tárgyában eljáró bíróság nem indokolta meg megfelelően az elutasító döntését); valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott másodfokú végzés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt az elsőfokú végzésre kiterjedő hatállyal.
- [9] Megállapítható azonban az is, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó nem terjesztett elő olyan okfejtést, illetve nem mutatott rá olyan összefüggésre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni abban a tekintetben, hogy kifejezetten a perújítás tárgyában eljáró bíróságok tevékenysége, jogértelmezése miatt sérti az említett alaptörvényi rendelkezést. Ezért a kérelem ebben a tekintetben nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt követelményének. Ezen túlmenően is megállapítható, hogy az indítványozó nagy részben az alapperben és nem a perújítási ügyben lefolytatott bírósági eljárással összefüggésben állít alapjogi sérelmet. A perújítási indítványt elutasító bírósági döntés alkotmányjogi panasszal való megtámadása esetében viszont „kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányossága, így tehát a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangja vizsgálható” {3014/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebben az eljárásban az alapügyben hozott döntés vizsgálatára már nincs lehetőség. Következésképpen, mivel jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt a perújítási eljárást követően nyújtották be, az alapügyben hozott bírósági döntésekre (a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.632.769/2018/28. számú ítéletére és a Kúria Pfv.II.20.463/2019/8. számú ítéletére) vonatkozó indítványozói érvek vizsgálatára nincs mód.
- [10] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [11] Az indítványozó a perújítási döntésekkel kapcsolatban két kifogást fogalmazott meg: egyrészt hiányosnak, nem kellően részletesnek találja az elsőfokú döntés indokolását, másrészt sérelmezi, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú döntés indokaival való egyetértésén túlmenően önálló indokolást nem fogalmazott meg.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítványozó által felhívott alaptörvényi rendelkezés – a XXVIII. cikk (1) bekezdés – tartalmát és különösen az indokolt bírói döntéshez való jogot érintően [lásd például: 13/2020. (VI. 22.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság emellett a Pp. 254. § (3) bekezdésének

- alkalmazását – az egyszerűsített indokolást – érintő, a jelenlegihez hasonló ügyet is vizsgált már [3133/2020. (V. 15.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az elsőfokú bíróság döntésének indokolásában számot adott arról, hogy miért, mely jogi érvek mentén tartja megalapozatlannak a perújítási kérelmet. Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek, magára nézve sérelmesnek vagy szubjektíve kevésnek tartja, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]].
- [14] Jelen ügyre is vonatkoztatható továbbá az a megállapítás, miszerint az, hogy a másodfokú bíróság a „Pp. 254. § (3) bekezdés második mondata alkalmazásával az elsőfokú bíróság indokainak a megismétlésétől tartózkodott, ezzel az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem zárta el az indítványozót a döntés indokainak megismerésétől. A másodfokú döntés indokolását ebben az esetben érdemben azonosnak kell tekinteni az elsőfokú bíróság indokolásával, amely viszont választ ad a szóban forgó [...] kérdésre.” [3133/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [24]] Nem merült fel az ügyben, hogy az indítványozó fellebbezése olyan nívumot tartalmazott volna, amelyet az elsőfokú döntés ne vizsgált és ne bírált volna el érdemben, és amely a másodfokú döntés vonatkozásában az önálló indokolás mellőzését – a Pp. 254. § (3) bekezdés második mondatába foglalt eljárási szabály alkalmazását – kizárta volna.
- [15] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy panasz valójában a támadott végzés – közvetve az alapügyben hozott bírósági ítéletek – ismételt felülbírálatára irányul, az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert megalapozatlannak és tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntést. Tehát az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja, és magát a perújítási döntést, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Hangsúlyozni kell jelen ügyben is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]] Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy idézett gyakorlatától eltérjen. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványba foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felelt meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjába foglalt törvényi feltételnek, illetve az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszatartotta.

Budapest, 2021. november 15.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/938/2021.

